ARCHIEF

3e Jaargang No. 3 — Mei 1954

„HUMANITAS"
CENTRAAL BUREAU
Vondelstraat 61
AMSTERDAM-W.

van Mens tot Mens

Orgaan van de Vereniging voor Maatschappelijk Werk op Humanistische grondslag „Humanitas" onder redactie van J. Blom, T. van Grootheest en C. M. Swiebel. Administratie-adres: Vondelstraat 61, Amsterdam-W.

De verhouding tussen maatschappelijk werk en sociale voorzieningen

Bij de propaganda voor Humanitas ontmoet men bij personen, van wie op grond van hun levensbeschouwing en maatschappij-opvatting men zou kunnen aannemen, dat zij tegenover het werk van Humanitas niet afwijzend staan, soms de vraag of het maatschappelijk werk, zoals dat door ons en andere organisaties wordt voorgestaan, wel gewenst of noodzakelijk is. Men stelt zich dan op het standpunt, dat de verbetering van de maatschappelijke toestanden een primaire eis is. De verbetering, welke tot uiting is gekomen door betere arbeidsvoorwaarden en behoorlijke sociale voorzieningen zouden de noodzaak van het maatschappelijk werk, zo niet al hebben opgeheven, belangrijk hebben ingeperkt.

Aan dit standpunt kan niet worden voorbijgegaan. Men hoorde het vroeger meer verdedigen dan thans. Dat is, gezien de sociale toestanden in de negentiende en het begin van de twintigste eeuw, zeer begrijpelijk. De sociale toestanden, welke de meesten onzer slechts uit overleveringen kennen, waren dermate slecht, dat alleen grote middelen helpen konden. Deze toestanden vindt men beschreven in boeken als: Kapitaal en Arbeid in Nederland, van Henriëtte Roland Holst, die haar beschrijving van het lot van de arbeidende klasse in de negentiende eeuw als volgt begint:

„Wie heenbuigt over de boeken en brochures, waarin de toestand van het Nederlandse proletariaat gedurende de eerste driekwart der negentiende eeuw wordt beschreven, voelt zich de keel toeknijpen van leed. Hij ziet de oneindige jammer van honderdduizenden menschelijke wezens voor zich opleven, hij ziet hun zwakke leden, hun minne gestalten, hun grauwe aangezichten, hun doffe oogen geteekend met den stempel der afzichtelijke gebiedster, wie zij allen zonder kans op bevrijding toebehoorden: de ellende. Geslacht na geslacht werd geboren, leefde en stierf, zonder een anderen levensinhoud te hebben gekend dan zorg voor de vervulling der grofste materieele behoeften, en een andere vreugde dan zinnelijke bedwelming. Hun ellende was niet die van den modernen proletariër, voor wien uit de bitterheid der onvervulde behoeften het verzet ontstaat dat verheft, de hoop die verzacht, de gemeenschapszin, die veredelt. Hun ellende was die van stompzinnige schepselen, zwak in lichamelijke, fysieke, nog zwakker in geestelijke krachten, lijdend zonder uitzicht en van hun degradatie onbewust. Nóch van den wilde, nóch van den beschaafden mensch bezaten zij de beste eigenschappen of het eigenaardig geluk, maar van beiden de zwakheden en ondeugden."

Het is duidelijk, dat deze toestanden, welke een algemeen karakter hadden, slechts konden bestreden worden door algemene maatregelen, zoals die zijn opgenomen op het gebied van de arbeidsbescherming, sociale verzekering, woningbouw, de gezondheidszorg en vooral niet te vergeten de loonpolitiek.

Deze maatregelen, welke zich richten op het gehele volk of grote groepen daarvan, hebben zegenrijk gewerkt. Het blijkt echter, dat er noden zijn, die door deze algemene maatregelen niet worden opgeheven. Dit is het gevolg van het feit, dat deze noden niet of niet in de eerste plaats algemene oorzaken hebben, die werken ten aanzien van grote groepen of het gehele volk, doch terug te voeren zijn tot individuele oorzaken. Om zulk een individuele oorzaak weg te nemen is een individuele behandeling van de mens noodzakelijk. Bovendien roepen de algemene maatregelen, welke hierboven zijn aangeduid, soms problemen op met betrekking tot hun toepassing ten aanzien van bepaalde personen.

Voorts moeten de collectieve maatregelen werken met

algemene normen, welke, hoe wel in hun algemeenheid juist, ten aanzien van een bepaald individu zeer onbillijk kunnen zijn.
Daarnaast ontwaren wij een ontwikkeling in de groei van onze sociale voorzieningen, welke meer een individuele benadering van de mens noodzakelijk maakt. Uitkering bij ziekte, ongeval of ouderdom, verkorting van arbeidstijd, veiligheidsvoorschriften in fabrieken en werkplaatsen, arbeidsbeperking e.d., zijn maatregelen, die men kan nemen zonder dat men op de medewerking van derden is aangewezen. De ziekenfondsverzekering ligt echter al op de grens, omdat hiervoor o.a. de inschakeling van de dokter noodzakelijk is. Kraam- en gezinsverzorging kan slechts worden verleend door middel van de arbeid van personen, wier geaardheid en scholing van beslissende invloed is op het nut en het resultaat van de sociale voorzieningen.
In de Ziektewet kennen wij de uitkering van een kraamgeld à *f* 55,— o.a. bij bevalling aan een verzekerde vrouw of van de echtgenote van een verzekerde.
Er gaan stemmen op dit kraamgeld te vervangen door kraamhulp, bestaande uit de hulp van een kraamverzorgster, welke gedurende tien of twaalf dagen de zorgen voor moeder en kind en het gezin waarneemt. Deze kraamhulp, welke dermate ingrijpt in de individuele sfeer van het gezin, kan niet door de organen van de sociale verzekering worden verleend, maar zal voor een belangrijk gedeelte, aansluitend aan wat nu reeds in de practijk bestaat, moeten worden gedragen door levensbeschouwelijke organisaties op het terrein van het maatschappelijk werk en de volksgezondheid. Hetzelfde geldt ten aanzien van de gezinsverzorging.
Van de zijde van Humanitas is wel eens de gedachte geopperd, dat ook de gezinsverzorging zou kunnen worden gezien als een onderdeel van de sociale verzekering en er is een commissie ingesteld, welke dit vraagstuk thans bestudeert. Het heeft weinig zin om op de resultaten van deze commissie vooruit te lopen, doch wel kan in verband met dit artikel worden gesteld, dat, indien ooit de gezinsverzorging wordt opgenomen in het geheel van de sociale verzekering, dit alleen maar kan geschieden in die vorm, dat de organen van de sociale verzekering de kosten, welke de *gezinsverzorgingsorganisaties* maken ten behoeve van verzekerde personen, geheel of gedeeltelijk vergoeden.
Zo zien wij dus het maatschappelijk werk onder meer als een aanvulling en verfijning van de algemene sociale voorzieningen. Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk zijn dan ook geen tegenstellingen doch behoren als componenten van één streven naar een rechtvaardige samenleving bij elkaar.
In een volgend artikel zullen wij deze gedachte aan de hand van enkele aan de practijk ontleende voorbeelden nader uitwerken.

C. M. Swiebel

★ ★ ★ UIT DE VAKWERELD ★ ★ ★

Waarom maatschappelijk werk?

Enige aspecten.

Er is al weer enige tijd verstreken, dat wij schreven over de vraag „Wat is Maatschappelijk Werk" en daarop in grote lijnen een antwoord poogden te formuleren, echter als men weet of in volle overtuiging meente te weten wát iets is, heeft men nog altijd het antwoord op de vraag „wáárom" zoiets er is.

Laat ons, zonder volledig te willen zijn, in grote lijnen trachten een antwoord te vinden op de vraag „waarom maatschappelijk werk?", althans, enige aspecten daarvan trachten te beschouwen. Een verschijnsel, dat men kan waarnemen, is, dat de mensen niet los van elkaar leven, ook niet in kudden, zoals sommige diersoorten, doch in groepen. In allerlei grootte en verscheidenheid treft men „verzamelingen" van individuen aan, die zich met elkander verbonden voelen en als zodanig een groep of gemeenschap vormen. Gemakshalve wil ik hier onder beide begrippen hetzelfde te verstaan.
Voorbeelden hiervan bestaan er te over: een gezin vormt een groep van met elkander verbonden personen. Men ziet dat mensen zich met elkander verbinden in een politieke partij, in een religieuze of levensbeschouwelijke gemeenschap, bijvoorbeeld een kerk of een verbond. Men ziet volksgemeenschappen, bijvoorbeeld het Nederlandse volk enz.

Het typische van zo een groep is, dat ze meer is, dan de som van de individuen, die binnen de groep met elkander verbonden zijn. Een groep bezit een andere macht dan een afzonderlijk individu, de groep brengt veelal ruimere en grootsere geestesproducten voort dan een afzonderlijk individu. Ieder lid werkt daartoe mede en bepaalt mede de aard en het klimaat van zulk een groep, terwijl omgekeerd de groep weer van grote invloed is op de ontwikkeling en ontplooiing van het individu. (Men vergisse zich echter niet, zomin als een enkel individu de groep maakt, maakt de groep het enkele individu).

Een ander belangrijk feit, dat men in een groep kan constateren is, dat zij gedragsregels opstelt voor haar leden. Deze gedragsregels worden normen genoemd. Ieder individu is op straffe van uitsluiting verplicht

zich aan de normen te houden. Behalve de gedragsregels, die soms schriftelijk vastgelegd worden, constateert men het klimaat of de levenssfeer van een groep. Iets dat zich moeilijk laat vastleggen in een formule, doch dat door ieder groepslid (dat bovendien het klimaat medebepaalt), gevoeld wordt.

Een lid dat zich niet meer thuisvoelt in het klimaat of de sfeer van de groep en aan wie het ook niet vermag te lukken om in vrede met de andere groepsleden een zodanige wijziging van de sfeer of de normen te bewerkstelligen, dat het klimaat of de normen gewijzigd worden, zal in conflict komen met de groep of zich terugtrekken, of zal zich niet meer kunnen handhaven.

Vanuit het individu gezien weten wij, dat allerlei individuele psychische en geestelijke krachten in de mens van grote invloed zijn op zijn leven. Wij weten ook, dat deze individuele menselijke krachten pas in de gemeenschap tot ontwikkeling komen, ten minste indien de gemeenschap zulks toelaat of mogelijk maakt.

Wij weten ook, dat mensen die zich tot rijpe volwassenen hebben kunnen ontplooien, hun doen en laten richten op het geluk van henzelf en de medemensen (gemeenschap). Dit betekent enerzijds, dat zij rekening houden met de door de gemeenschap gestelde normen en zich kunnen inpassen in het klimaat, en dat zij, indien bepaalde normen of een bepaalde sfeer naar hun overtuiging gewijzigd dienen te worden in het belang van het welzijn en het geluk van allen, zulks met inzet van hun hele persoon zullen trachten te bewerkstelligen.

In zulke gevallen bestaat er tussen individu en gemeenschap een dynamisch evenwicht, d.w.z. het individu staat met zijn volle persoonlijkheid midden in de gemeenschap, waar hij zich als een mens handhaaft.

Hoe komt het nu, dat nog zovele mensen, door hun houding en gedrag buiten de gemeenschap komen te staan? Het stellen van deze vraag is makkelijker dan het beantwoorden.

Enige regels hierboven schreef ik, dat de menselijke krachten, zijn waardebesef, pas in de gemeenschap tot ontplooiing komen, indien de maatschappij zulks niet belemmert en tegenwerkt. Wij nemen nu waar, dat in vele omstandigheden de maatschappij geen rekening houdt met het individu. Een groot voorbeeld uit de historie is de „Industriële Revolutie", waarbij arbeiders in fabrieken en nauwe stadswijken opeengehoopt werden. Zij waren in eerste instantie onderdelen van een machine, die hadden te gehoorzamen. Naar hun menszijn werd niet gevraagd en aan enige geestelijke ontplooiing kwamen zij niet toe. Er zijn nog vele andere voorbeelden: armoede, oorlog, angst, wantrouwen, blinde haat, vooroordeel, rassendiscriminatie, dictatuur, enz.

Mensen, wier ontplooiing belemmerd werd door de maatschappelijke krachten, hebben nooit geleerd en zijn er nooit aan toe gekomen om naar anderen te kijken. Zij zien alleen zich zelf, of zijn gedwongen alleen om zich zelf te denken uit een menselijke drang tot zelfhandhaving. Zij staan buiten de gemeenschap, mede onder invloed van deze gemeenschap. De gedragsregels (normen) der gemeenschap hebben minder zin en van het klimaat worden zij buitengesloten, omdat zij alleen de negatieve zijde ervoeren.

Onze beschaving zou zich echter niet zo kunnen en mogen noemen, indien zij zich niet zou richten tot haar minder gelukkige medemensen, wier kansen en mogelijkheden in het leven beperkt zijn gebleven. Ten einde, bij wijze van spreken haar eigen „fouten", waardoor medemensen buiten de gemeenschap gesloten werden, te herstellen, ontstond er in de maatschappij de functie van het maatschappelijk werk. Het maatschappelijk werk poogt de medemens, die in maatschappelijke nood verkeert of daarmede bedreigd wordt, te helpen bij het streven om wederom te midden van de maatschappij te kunnen staan. Het is de maatschappij, die de functie van maatschappelijk werk instelde en mogelijk maakte, het is de „gegrepenheid" van het individu, die hem ertoe leidt deze functie uit te voeren.

Ik wijs u er nogmaals op, dat ik niet poogde volledig te zijn: zulks is reeds vanwege de beperkte ruimte onmogelijk. Van de vele vragen, die ongetwijfeld rijzen luidt er één: Waarom Humanitas, als vereniging voor maatschappelijk werk, een vraag, die misschien een volgende keer eens aan de orde kan komen.

J. B.

Rie Blitz-Funke

Zij en haar man kwamen om bij een autoongeluk, terugkomende van hun Paasvacantie. Voor twee jonge mensen, staande aan het begin van hun leven, hun huwelijk en hun werkkring werd in een kort ogenblik alles beëindigd.

Drie jaar geleden kwam ze als maatschappelijk werkster bij de afdeling Amsterdam in dienst, direct na haar opleiding. Een zeer jonge vrouw op een moeilijke post. Met veel werklust en toewijding, met een grote nauwgezetheid en besef van eigen tekortkomingen. Het waren de eerste, niet gemakkelijke, jaren van de fundering van verantwoord maatschappelijkwerk in de Amsterdamse afdeling en zij gaf er ál haar krachten aan onder vaak uiterst moeilijke omstandigheden.

Haar charmante en door ons allen geliefde persoonlijkheid blijft onverbrekelijk verbonden aan de geschiedenis van de opbouw van „Humanitas" in Amsterdam.

D. H.–M.

FLITSEN UIT DE

Nogal eens wordt — vragenderwijs — de veronderstelling geuit, dat het maatschappelijk werk van Humanitas in Brabant wel zijn moeilijkheden zal ontmoeten, waarop onzerzijds dan — zonder er doekjes om te winden — beaamd wordt dat het werk in dit gewest zijn specifieke moeilijkheden ondervindt, zonder dat die vraag met een simpel „ja" of „nee" te beantwoorden is.
Er is een zekere mate van — en tot op zekere hoogte begrijpelijk — wantrouwen ten opzichte van onze nog jonge en voor velen onbekende vereniging, die nog zonder traditie is en de vereiste „goodwill" nog verdienen moet.

Sommigen begrijpen niet, dat wij bij ons werk niet wensen uit te gaan van het standpunt van het bestaan van een persoonlijke God, hoewel de leden individueel van Humanitas volkomen het recht hebben zulks wel te aanvaarden. Nochtans brengt de „humanistische grondslag", waarop wij ons werk verrichten, mee, dat de mens zich persoonlijk ten volle verantwoordelijk stelt voor de gang van zaken in de maatschappij.
Wat wij bedoelen willen wij graag met het volgende voorval uit de practijk illustreren. Een niet meer zeer jonge en enigszins invalide werkzoekende solliciteert naar aanleiding van een oproep en wordt — hoewel hij het geboden werk meent aan te kunnen — afgewezen. Als hij gedurende dit korte onderhoud blijk geeft van zijn ontmoediging, wordt hem van werkgeverszijde gevraagd of hij dan niet in God gelooft en als hij bevestigend antwoordt, wordt hem voorgehouden, dat dan blijkbaar zijn vertrouwen in God niet groot genoeg is. Dergelijke vertogen, die geen hout snijden, kennen wij allemaal. M.i. ontbreekt het niet in de eerste plaats de werkzoekende aan vertrouwen (hij zou anders niet weer gesolliciteerd hebben) maar de werkgever, die het vertrouwen en het inzicht mist in de diepste zin van zijn persoonlijk leven in betrekking tot zijn medemensen en de maatschappij. De humanist zal de laatste zijn om iemand ervan te weerhouden zijn vertrouwen te stellen in God, mits dit vertrouwen niet misbruikt wordt om een medemens te exploiteren of als excuus om niet maatschappelijk zijn plicht te doen. Merkwaardig en tevens veelbelovend is het echter te constateren, dat dit standpunt christelijk zowel als humanistisch het enig juiste is en wij beweren dan ook geenszins dat ons voorbeeld kenschetsend zou zijn voor de opvattingen in dit gewest. Integendeel, het is verblijdend, dat telkenmale in de practijk blijkt, óf men nu uitgaat van de erkenning van het bestaan van een persoonlijk God, óf van een bovenpersoonlijk God of Absoluut Bewustzijn, dan wel zijn levenshouding voortspruit uit simpel rationele overwegingen, dat het maatschappelijk werk, met de nodige kennis van zaken gehanteerd, doch geïntegreerd in altruïsme en naastenliefde, tot dezelfde resultaten leidt en noodwendig leiden moet; het „behoren" is immers hetzelfde. Zo ergens, dan geldt wel voor dit werk: aan de vruchten kent men de boom. En als dan ook op een ontwikkelingsavond van de Sociale Coördinatie-Commissie te Eindhoven de rector P. W. Backx „het werk onder de onmaatschappelijken" besprekende, — een lezing, welke voornamelijk betrekking had op zijn ervaringen met wijkwerk Pius X in Breda, — vaststelt, dat een mens nimmer te slechts is of te diep gezonken is om niet waard te zijn geholpen te worden, dan ligt in deze uitspraak evenzeer een humanistische waarheid.

Anderen staan vooralsnog argwanend ten opzichte van onze verzekering, dat Humanitas geen proselieten wenst te maken; dat de geestesgesteldheid van het humanisme daar niet op is afgestemd; dat wij voorts geen waarde toekennen aan een negatieve instelling ten opzichte van wat dan ook; dat wij ons gedwongen voelen door het nihilisme, de geestelijke armoede van grote groepen, te getuigen van eigen geestelijk inzicht, zonder de behoefte te gevoelen andere levensovertuigingen aan te randen, en daaraan ook geen energie wensen te verspillen. Zo vernam een schoolarts onlangs tot zijn verbazing, dat er onzerzijds geen enkel bezwaar bestaat de plaatsing van een jongen uit een katholiek gezin in een r.k. inrichting te bevorderen. Op het spreekuur van de maatschappelijk werker „ergens in Brabant" kwamen buren eens klagen over de schandelijke behandeling van een jongetje en hem werd verzocht de ouders hierover te onderhouden of anders de zaak in handen van de kinderpolitie te geven. Toen ons bleek, dat het een katholiek gezin betrof, is dit geval ter kennis gebracht van de pastoor van de parochie waartoe het gezin behoort. In verscheidene gevallen werden bezoekers van de spreekuren van de maatschappelijk werker verwezen naar de charitatieve en confessionele instellingen hunner kerkgenootschappen. Waarbij wij evenwel ons standpunt niet verloochenen. dat de mens in nood, als drager van geestelijke — dus: onvergankelijke — waarden, altijd recht heeft op de steun van de evenmens.

Bij het verlenen van hulp gaat, zoals de lezer bekend is, Humanitas van het principe uit, dat de belanghebbende niet van zijn persoonlijke verantwoordelijkheid ontheven mag worden. Doch zij is zich daarbij wel bewust van het feit, dat slechts de mens, die vrij staat in de maatschappij, een volwaardig mens kan zijn. Alleen de vrije mens, niet gekweld door vrees voor gebrek, werkloosheid, dakloosheid en voor een onverzorgde oude dag, kan aansprakelijk voor zijn daden worden gesteld en dus voor het maatschappelijk en geestelijk peil, waarop wij gezamenlijk leven. Met deze waarheid op de achtergrond van ons bewustzijn hebben wij ook materiële hulp geboden in de vorm van voorschotten en giften, veelal in overleg en in samenwerking met de Gemeentelijke Dienst voor Sociale Zaken en in een enkel geval in samenwerking met de afdeling maatschappelijk werk van de N.V. Philips te Eindhoven.

Doch, behalve de algemene maatschappelijke zorg hebben ook de andere secties de volle aandacht van de afdelingen van het gewest Brabant.
Enkele onzer leden verrichtingen te Breda en Den Bosch reclasseringswerk en celbezoek in nauwe samenwerking met het Genootschap voor Reclassering. Omtrent enkele gevallen te Eindhoven had de maatschappelijk werker een prettig en vruchtdragend contact met de heer De Wit, de ambtenaar van het Genootschap voor het Zuiden.
De Stertocht naar Vierhouten voor Ouden van Dagen op 29 Juni l.s. heeft alleen reeds te Eindhoven al 123 deelnemers, terwijl ook in andere afdelingen, zoals Breda, Tilburg en Den Bosch voorbereidingen worden getroffen om dit jaar aan deze landelijke reünie voor bejaarden deel te nemen.
Ook op het gebied van de kinderbescherming wordt, hoewel nog weinig opvallend, in verschillende afdelingen goed werk gedaan in het bijzonder in de sector van het „vrije patronaat".
Wat de gezinsverzorging betreft, — de afdeling Eindhoven hoopt in September met een sectie Gezinsverzorging te beginnen — in vele gevallen hebben wij een dankbaar gebruik mogen maken van de geboden hulp van de plaatselijke afdelingen van het Groene Kruis.

PRACTIJK

De spreekuren van de maatschappelijk werker van het gewest Noord-Brabant, welke regelmatig gehouden worden te *Eindhoven, Tilburg, Breda, Den Bosch, Roosendaal* en *Bergen* (voor dag en uur van dit spreekuur verwijzen wij belangstellenden naar de plaatselijke secretaris; te *Oss* en *Helmond* kan men bij deze functionaris ook nadere inlichtingen voor hulp bekomen) blijken in een bepaalde behoefte te voorzien, die de kosten en de tijd zeker rechtvaardigt. Behalve voor zaken als de hierboven besproken gevallen worden deze spreekuuren bezocht voor advies bij arbeidsgeschillen, huisvestingsproblemen, zakenruil, naturalisatie, adoptie, voordij- en opvoedingskwesties, vacantiebesteding van minderjarigen, buren- en andere ruzies, om enkele categorieën te noëmen. In vele gevallen worden de hulpzoekenden „wegwijs" gemaakt en naar meer deskundige instanties verwezen.

En wat is ons perspectief? Zoals in de geneeskunde niet langer het ziektebeeld, maar de „levende mens" in het middelpunt der belangstelling staat, zo zal in ons werk een verantwoorde hulp de „totale mens" in nood en dienend geboden de synthese zijn van de geledingen, waaruit het maatschappelijk werk in zijn geheel zal groeien. Dit is geen droom, maar een realiteit, want wel in het bijzonder geldt hier „dat de gegeven toestand oorzaak van de noodzaak (is) tot *samen* aanpakken voor de gehele mensheid, waarbij ieder mens zich bewust moet zijn van zijn eigen deel van die opgave. Wie met animo samenwerken, vechten niet. Wij zullen dit moeten bereiken door uit te rijzen boven de scheidsmuren, die aard of milieu meebrengen, en niet in de waan blijven, dat land of overtuiging werkelijk grenzen kunnen zijn dwars door het mensdom heen, daar dit toch een grote broederschap is." (Uit de toespraak van koningin Juliana voor de Nederlandse Jeugd.)

31.3.'54 J. A. GERZON

Noteert u dit even?

Waarde Vrienden,

Gezien de slijtage aan het schoeisel onzer kinderen door het voetballen, zouden wij u willen vragen om voetbalschoenen voor jongens van 6—14 jaar. Wellicht heeft men nog iets in de kast liggen. Als we hier evenveel succes mee hebben als met de boekenoproep, dan puilt de zaak straks uit. Een bedankje voor al de boeken is dan ook op zijn plaats. Bovendien bieden wij u door de kinderen vervaardigde poppen en paardjes en eendjes aan. De paardjes etc. zijn beschilderd met volkskunstmotieven (als u begrijpt wat ik bedoel), de poppen zijn van corduroy, ijzersterk en zeer modern. Alles ten bate van de vacantiekas Ellinchem. Poppen f 5,—, paardjes en eendjes f 3,—. Het betreft hier de zgn. Laplandse paardjes. Pracht speelgoed, in geen winkel te koop of peperduur. Functioneel speelgoed, vervaardigd op basis van de ervaringen opgedaan met kinderspeelgoed. Een pracht cadeau voor uw dochter, zelfs grootvaders zullen wenen als ze zo'n stuk speelgoed krijgen voor hun tachtigste verjaardag. Geen lastige kinderen meer in huis met speelgoed van Ellinchem.

„KOOP HEM, VAN ELLINCHEM"

HENK BEUKE

Conferentie van de sectie gezinsverzorging van de vereniging Humanitas

„De wereld gaat aan vlijt ten onder" volgens de titel van Max Dendermondes roman. Daar moesten we wel even aan denken. Niet dat wij, vlijtige conferenderen, in Oosterbeek bepaaldelijk ten onder gingen. Integendeel, ieder ging op Zondag zelfs zeer tevreden naar huis. Doch telkenmale werd even strijd geleverd tussen de interessante inleidingen in de conferentiezaal en de stralende lentezon boven Oosterbeek. U begrijpt het al: De vlijt won. (Met de zon hebben we het op 30 April en 1 Mei weer goed gemaakt). Een groot compliment was dit aan de spreeksters en sprekers en het organiserende sectiebestuur, want onder leiding en voorzitterschap van mr. H. Boasson heeft de sectie gezinsverzorging van „Humanitas" een uitmuntend geslaagde en leerzame studieconferentie gehouden gedurende het weekend van 24 tot 25 April.

Zaterdagmiddag werd begonnen met een inleiding door mej. C. A. Butter, contactambtenares van de Centrale Raad voor de Gezinsverzorging, met als onderwerp „De waarde en inhoud van de opleiding tot gezinsverzorgster." In een zeer boeiend betoog behandelde de spreekster de differentiatie in de motieven, die de meisjes tot de keuze van het beroep van gezinsverzorgster brengen, terwijl de spreekster hieraan een beschouwing vastknoopte over de waarde die de opleiding, en vooral de vorming, tot deze concrete doch vaak zeer delicate taak voor de meisjes heeft.

Een taak, die van het meisje de tijdelijke vervanging van de zieke huismoeder eist, terwijl toch de positie van de moeder als het middelpunt van het gezin gehandhaafd moet blijven. De opleiding en vorming dient er dus op gericht te zijn dat meisjes, ondanks ver-

schillen naar aard en aanleg, dit belangrijke aspect van haar taak kunnen verwezenlijken.
De spreekster besprak de verschillen en de overeenkomsten met beroepen als verpleegster en kraamverzorgster en liet duidelijk blijken, dat de opleiding tot een taak, die als uitgangspunt en als doel beide het gezin heeft, zowel op de levende werkelijkheid van het arbeidsmilieu, als op de bewustmaking van de motieven der beroepskeuze gericht moet zijn. Een zeer geanimeerde discussie en vraagstelling volgde op deze lezing.

Op Zaterdagavond behandelde mej. M. Dijkstra, directrice van het Centraal Bureau van Humanitas te Amsterdam, het vraagstuk: „Hoe bereiken we meisjes voor de gezinsverzorging?" Want werving voor het beroep en uitbouw van het apparaat dat de meisjes in dienst heeft, gaan hand in hand.
Het is de taak der besturen van gesubsidieerde instellingen voor de gezinsverzorging en de leidster-maatschappelijk-werksters, te zorgen dat het juiste meisje op de juiste plaats komt, dat ambitie voor dit beroep, dat nog honderden, en op den duur duizenden meisjes een werkkring kan bieden, blijft bestaan, terwijl de moeilijkheid is, dat de opleiding juist wegens de zeer speciale taak niet vóór het 19e jaar kan beginnen. Voorwaar geen eenvoudige zaak, met de grote concurrentie naast de deur van „gemakkelijke" en zeker niet minder betaalde beroepen, waarvoor de poorten reeds voor 15-jarigen openstaan.
Het beroep is boeiend en afwisselend, doch vraagt op nog vrij jeugdige leeftijd reeds een grote geestelijke spankracht in een taak, die de meisjes voortdurend in contact brengt met een verscheidenheid van gezinsproblemen. Het is een voornaam taakonderdeel van de maatschappelijk werkster te zorgen voor het juiste klimaat waarin de meisjes zich over dit soort moeilijkheden kunnen uitspreken opdat ze deze op de juiste wijze verwerken. Spr. vergeleek vervolgens de verantwoordelijkheid der besturen van gezinsverzorgings-organisaties met die van werkgevers in het bedrijfsleven: de verantwoordelijkheid van instellingen voor gezinsverzorging gaat nl. verder dan alleen de zorg voor een prettige werkomgeving, vandaar o.m. de strenge eis om aan de leeftijdsgrens voor opleiding vast te houden.
De instellingen hebben momenteel allereerst tot taak alles te doen wat de rechtspositie van de gezinsverzorgster kan verbeteren, opdat de nog lage salariëring geen traditie worde, hetgeen onrechtvaardig zou zijn en de uitgroei van het werk tevens zou remmen.
Het beroep is buiten de kring van het maatschappelijk werk nog te weinig bekend, moeders en tantes van de meisjes, zo vaak voorbeelden voor beroepskeuze, hebben dit werk niet gedaan en de massaliteit zoals in de industrie en de administratieberoepen, neemt de meisjes niet als vanzelf mee.
Hieraan kan nog veel gedaan worden. Een van de middelen daartoe is inschakeling van de pers en bekendmaking van beroep en opleiding onder huishoudschool-leerlingen en bij jeugdverenigingen.

Mevrouw A. C. Ploeg—Ploeg, lid van de 2e Kamer der Staten-Generaal en in deze functie steeds een vurig pleitbezorgster voor de belangen van de gezinsverzorging, behandelde het uiterst ingewikkelde probleem van „Gezinsverzorging en Sociale Verzekering?" Het veelzeggende vraagteken achter deze titel wijst reeds op een vraagstuk waar het laatste woord nog niet over gezegd is. De veel omstreden stelling, dat op den duur slechts het element van sociale verzekering aan de gezinsverzorging de omvang kan geven van een het gehele volk dienend instituut, in plaats van een zegen voor de enkelen, die nu geholpen kunnen worden, vond met deze inleiding in mevrouw Ploeg, een gloedvolle verdedigster.
Spreekster bestreed vooral in haar betoog met klem, de bewering van tegenstanders, dat het element van verzekering dit werk zou degraderen, omdat dan, in plaats van de vrijwillige relatie tussen gezin en gezinsverzorgster, een relatie zou ontstaan, voortvloeiend uit een recht op hulp krachtens verzekering, waardoor dit werk zou ophouden maatschappelijk werk te zijn. Spreekster achtte het volkomen onjuist om aan deze stelling vast te houden, terwijl het naar haar mening zonneklaar is, dat wij nooit tot een „volledige" gezinsverzorging zullen komen, voortgaande op de wijze, waarop dit werk nu, vrijwillig en deskundig weliswaar, maar steeds voor een deel der zieken, wordt uitgevoerd.

De heer P. de Bruijn besloot de Zaterdagavond met een lezing over „Gezinsverzorging en Ziekenfonds?" Weer een veelzeggend vraagteken achter een titel, die een korte uiteenzetting dekte over de interessante mogelijkheden, die het apparaat van een bestaand ziekenfonds kan bieden voor het creëren van een vrijwillige verzekering voor Gezinsverzorging. Een onderwerp, dat door Amsterdamse Ziekenfondsen ernstig wordt bestudeerd.
De Zondag was gewijd aan een meer huishoudelijk gericht programma, waarbij de stand en gang van zaken van de gezinsverzorging bij Humanitas werd behandeld.
Groei, zowel als de grote mogelijkheden voor de toekomst werden besproken. Interne en organisatorische vraagstukken kwamen aan de orde, en o.m. hield de voorzitter van een der oudste afdelingen, de heer Versteeg uit Dordrecht, een uiterst leerzame causerie, waarin werd aangetoond, dat door enthousiaste samenwerking, de gezamenlijke leden een efficient werkend organisatorisch apparaat achter het korps gezinsverzorgsters kunnen plaatsen.
De voorzitter van de Commissie Rechtspositie-regeling voor Gezinsverzorgsters, de heer G. G. Tijsterman, bracht verslag uit over het tot stand gekomen ontwerp rechtspositieregeling bij Humanitas.
Dit ontwerp zal echter in de ijskast gehouden worden tot het gelijksoortige rapport van de Centrale Raad van de Gezinsverzorging verschenen zal zijn.
Om 3 uur des namiddags besloot de voorzitter deze bijzonder goed geslaagde conferentie met woorden van dank aan alle medewerkers en deelnemers.

v. S.

Lijst van aanmeldingen nieuwe afdelingsleden

binnengekomen bij het Centraal Bureau na 1/3 1954 en vóór 1/5 1954.

1/3 P. Kruijswijk, Tempelierstraat 26II, Haarlem.
1/3 E. G. C. Perger, Rapenburg 87, Amsterdam.
1/3 H. v. Leeuwen, W. Beukelstraat 26, Amsterdam.
1/3 E. F. Hielzel, Herengracht 477, Amsterdam.
1/3 Mr. C. J. C. M. Schneider, Hectorstraat 47, Amsterdam.
10/3 L. Kant, Oorgat 3, Edam.
10/3 J. Hogervorst, Kattenburgerkade 19I, Amsterdam.
20/3 Mevr. V. A. Rietveld, Celebesstraat 58, Den Haag.
22/3 E. J. Tilioé, Veese Singel 272, Middelburg.
22/3 Hr. en Mevr. Jansé—Piera, Westlandgracht 103hs, Amsterdam.
26/3 P. Bingers, Fred. van Eedenstraat 25, Arnhem.
1/4 J. R. Nijdam, Harnijkade 117, Scheveningen.
1/4 Hr. en Mevr. Mijnstra—Schaapsma, Tuijl van Serooskerkenplein 3I, Amsterdam.
1/5 A. Deknatel, 's-Gravelandseweg 99, Hilversum.
1/5 Mr. Dr. Knap, Leonardostraat 61, Amsterdam.
1/5 N. L. Hornigé—Ekkers, Pr. Beatrixstraat 21, Bussum.
1/5 Mevr. v. Nifterik—Blitz, Biesbosstraat 62II, Amsterdam.
11/3 A. Janssen—Frankema, Snaarmanslaan 69, Alkmaar.
1/4 Mej. A. Potgieter, Amsteldijk 107II, Amsterdam.

Gezinsverzorging in Amsterdam

Reeds langs bestond in Amsterdam de behoefte om tot zelfstandige arbeid op het terrein der Gezinsverzorging te komen van de zijde van Humanitas.
Bij het naslaan der archieven bleek, dat al in 1949 door het toenmalige bestuur grote rapporten hierover zijn samengesteld. De plannen konden niet worden uitgevoerd, omdat men geen kans zag het tekort, dat onvermijdelijk moest ontstaan, op te vangen. Bij de plaatselijke overheid was dit vraagstuk ook in studie, waarvan de huidige subsidieregeling het resultaat genoemd mag worden. Hoe was destijds de practijk? Na de oorlog werden door middel van Volksherstel-Amsterdam (t.w. in 1946 en 1947) ernstige pogingen gedaan om tot een algemeen overkoepelende organisatie voor gezinsverzorging te geraken. Deze pogingen mislukten echter. Enerzijds was hiervan de toen nog heersende onzekerheid op het gebied der financiën de oorzaak, zoals in het jaarverslag 1948 van Volksherstel, Afd. Gezinsverzorging, wordt opgemerkt.
Echter is vooral het feit, dat de diverse geestelijke groeperingen toch een eigen organisatie wensten wel de voornaamste oorzaak van het niet totstandkomen der voorgenomen overkoepelende stichting. Deze eigen organisaties zijn dan ook gevormd en zo hebben we thans organisaties op kerkelijke grondslag naast de algemene. Hieruit blijkt, dat ook bij deze tak van het maatschappelijk werk de levensbeschouwing uitgangspunt is.
Is er nu dan ook nog behoefte aan een organisatie van de zijde van Humanitas?
In zijn algemeenheid kan deze vraag reeds met ja worden beantwoord, omdat er nog een grote — en groeiende — behoefte is aan gezinsverzorging in het algemeen. Maar in het bijzonder moet op de behoeftevraag met ja geantwoord worden omdat de algemeen aanvaarde grondslag van het werk der gezinsverzorging het vanzelfsprekend doet zijn, dat een organisatie voor maatschappelijk werk als Humanitas, in deze arbeid wordt betrokken.
Het is ook volkomen in overeenstemming, zowel met de ontwikkeling der geestelijke stromingen in ons land, waarbij het buitenkerkelijk humanisme zijn plaats meer en meer gaat innemen, als bij de daarbij aansluitende ontwikkeling van het maatschappelijk werk.
De plannen bleven voorlopig rusten. De afdeling groeide in ledental, zij het niet zo hard als velen wensten. Zij nam nieuwe taken op zich. Inmiddels gaven nieuwe subsidieregelingen meer perspectief. Bovendien werd de algemene organisatie voor gezinsverzorging kleiner, zodat langs deze kant de mogelijkheden voor buitenkerkelijken om hulp te vinden bij ziekte van de huisvrouw sterk verminderen. Het gevolg van een en ander was ook, dat enige grote bedrijven zelf gezinsverzorgsters in dienst namen om hulp te bieden in gezinnen van leden van hun personeel.
Het afdelingsbestuur vond, dat toen de tijd gekomen was het vraagstuk opnieuw onder de loupe te nemen. Een kleine commissie werd benoemd, die tot haar genoegen het bestuur kon voorstellen om per 1 Februari 1954 te starten met een eigen organisatie voor gezinsverzorging. De financiële mogelijkheden kregen namelijk een hechtere basis door een overeenkomst met een groot bedrijf. Deze overeenkomst houdt in, dat Humanitas op zich neemt de gezinsverzorging ten behoeve van de leden van het personeel van dit bedrijf, waarvoor het bedrijf de nodige financiële steun geeft. Hiernaast wordt een organisatie met contribuerende leden opgebouwd, waarvoor reeds een aantal leden van de afdeling zich bij de eerste oproep als lid opgaf.
Door deze samenwerking is het mogelijk om te beginnen met één leidster (gediplomeerde maatschappelijk werkster) en zes gezinsverzorgsters. Dit aantal is voor een stad als Amsterdam veel te klein. Wij veronderstellen dan ook, dat zodra de verzorging meerdere bekendheid zal hebben verkregen, de afdeling genoodzaakt zal zijn meerdere verzorgsters in dienst te nemen. Buiten deze krachten dient een administratieve functionaris te worden aangesteld.
Blijft over het ruimteprobleem. Het kantoor van Amsterdam is klein behuisd. In twee kamers is gevestigd de administratie van de afdeling, terwijl er spreekuren worden gehouden door drie maatschappelijk werksters, als leidsters van respectievelijk de algemeen maatschappelijke zorg, het Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden, gerepatriëerdenzorg, en waarbij dan in Februari nog de leidster van de gezinsverzorging gevoegd moest worden.

In samenwerking met het Centraal Bureau hopen we echter binnen niet al te lange tijd nieuwe ruimten te betrekken, waardoor de diensten van onze afdeling beter gehuisvest zullen zijn.

Alles is nog in een beginstadium, doch het gehele bestuur ziet hierin een verdere uitgroei van de afdeling, die naar het hoopt, thans de plaats en het ledental zal krijgen, die in verhouding staat tot het grote aantal buitenkerkelijken in Amsterdam.

J. KAMPMEYER

Bejaardenzorg in Dordrecht

Wij willen dit keer gaarne iets vertellen over bovenstaande sectie.
Laat ons da nbeginnen met de **bioscoop.** Het gratis bezoek aan de bioscoop gaat door tot eind Juni. Meer dan 700 bejaarden worden regelmatig in de gelegenheid gesteld om de voorstellingen in een der twee bioscopen bij te wonen.
Sociëteiten. De twee sociëteiten blijven, dank zij een klein offer van de bejaarden zelf, geopend tot eind Mei.
Stertocht Vierhouten. Voor de stertocht hebben zich meer dan 160 bejaarden opgegeven. Niet minder dan vijf touringcars zullen nodig zijn om allen te vervoeren. De sectie treft maatregelen om alles goed te doen verlopen. Zo heeft zij reeds contact opgenomen met het Rode Kruis ter plaatse, die voor verzorgsters zal zorgdragen.

Dan zal de sectie zich in de komende tijd de vraag stellen wat in de a.s. winter nog meer kan gebeuren om de bejaarden bezig te houden.

Deze vraag heeft vooral vorm gekregen, na een inleiding, die mej. Dijkstra op een scholingsbijeenkomst heeft gehouden.

ONZE EERSTE STUDIECONFERENTIE IN OOSTERBEEK

Reeds in 't vorige nummer van „Humanitas" kon onze Sectievoorzitter terloops aankondigen dat op 12 en 13 Juni 1954 een studieconferentie op de Pietersberg in Oosterbeek zou plaats hebben, waar we de leden medewerkers in het reclasseringswerk en geïnteresseerde bestuursleden in groten getale verwachten.

Thans kan worden medegedeeld, dat de uitnodigingen aan de afdelingen zijn verzonden en we met belangstelling de resultaten voor wat de deelname betreft tegemoet zien. Een aantrekkelijk programma lokt dan ook wel tot mede optrekken naar de prachtige omgeving van het conferentieoord, aan menig kaderlid van Humanitas reeds bekend.

De Zaterdagavond wordt gevuld met een inleiding door mej. mr. dr. J. C. Hudig, kinderrechter te Rotterdam, over het „Rapport betreffende de strafrechtelijke behandeling van jeugdige personen (18–24 jaar)," door een Genootschapscommissie uitgebracht in 1953, waarvan zij zelf deel uitmaakte. Een uiterst belangrijk onderwerp, dat ook ten dele het terrein van de Kinderbeschermers bestrijkt. Moge een levendige gedachtenwisseling het gevolg zijn. Het zal ons over zeer veel problemen, die trouwens ook de reclassering van volwassenen raken, aan het denken zetten en ons ongetwijfeld de ogen openen voor veel, dat er aan ons werk nog ontbreekt. Deze „jeugdberechting" zou wel eens de mogelijkheid kunnen scheppen om vernieuwde gedachten over de berechting in het algemeen, maar dan voorlopig voor de leeftijdsgroep van de jonge volwassenen, ingang te doen vinden (het rapport werd door het Hoofdbestuur van het Genootschap aan al haar ambtenaren toegezonden. Mocht een enkele uwer van de inhoud willen kennis nemen alvorens het besproken wordt, dan zou u het wellicht aan de ambtenaar ter plaatse te leen kunnen vragen).

De Zondagmorgen wordt besteed aan de bespreking van allerlei technisch-organisatorische vragen, terwijl we na de sluiting op de Zondagmiddag hopelijk nog een bezoek zullen brengen aan het Kinderhuis te Ellecom.

Wij wekken graag alle belanghebbenden op om aan deze eerste Reclasseringsconferentie in Humanitasverband deel te nemen en zodoende zowel de onderlinge band als ons inzicht in het moeilijke werk te versterken.

P. H.

BOEKEN

Wij ontvingen van de Uitgeverij P. Noordhoff N.V. uit Groningen een exemplaar van

Algemene Gezondheidsleer II
van Dr. P. Muntendam,

handelende over Maatschappelijke Gezondheidszorg.

Het boekje is bestemd voor het onderwijs in de Algemene Gezondheidsleer bij de opleiding tot huishoudkundige, voor huishoudscholen en bij de opleiding tot kinderverzorgster (Deel I behandelde het menselijk lichaam).

De prijs is ing. *f* 3,40 en geb. *f* 4,25.

Een reclasserings- en kinderbeschermingsweekend in Zaandam

Het actieve bestuur van de Gemeenschappelijke sectie van Reclassering en Kinderbescherming van de afdeling Zaandam, belegde op 3 en 4 April jl. een weekendconferentie, waartoe zij de overige afdelingen van Noord-Holland mede uitnodigde.

Hoewel men de deelname groter had verwacht, was het toch wel heel opwekkend om in het genoeglijke zaaltje in Zaandam met een 25-tal geïnteresseerden allerlei problemen betreffende het werk met elkaar door te spreken.

Het onderwerp van de Zaterdag, dat wat moeilijk was, gaf kijk op de verscheidenheid van vragen die rijzen in verband met de zwak begaafdheid en normloze instellingen van de sociaalzwakke bevolkingsgroep, waarvan voora! het gezin van de ongeschoolde arbeider werd belicht door de heer Van Dam, de sectie-secretaris.

De discussie op Zondagmorgen, groepeerde zich onder leiding van de landelijke sectiesecretarissen (Blom en Hutte) rond allerlei organisatorische kwesties, waarbij duidelijk bleek, dat er nog allerlei onvervulde wensen waren, die om een oplossing in de toekomst vroegen.

Op de Zaandamse BLO-school werden de deelnemers op de Zondagmiddag allerhartelijkst door het voltallige personeel ontvangen. De belangstelling bleek zo groot, dat de voorzitter Veuger moeite had om het weekend op tijd te beëindigen.

Een proefneming, die zeker voor een (jaarlijkse) herhaling vatbaar mag genoemd worden, mogelijk ook voor andere gewesten in het land. Wij zullen in het kaderblad nader op de inhoud van deze weekendconferentie ingaan.

HUTTE

Humanitas helpt!

Helpt Humanitas!

Druk: N.V. „De Arbeiderspers" — Amsterdam